

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 218

Op 1 Augustus 1901 stelde Victor Van der Haeghen in de rubriek “Beeldhouwwerken - Begijnhofkerk van Onze Lieve Vrouw-ter Hoye - XVIIIe eeuw (1731)” in het Frans een fiche op over

Preekstoel, door J.-B. Helderberg

De voornaamste groep van deze compositie stelt het Geloof, de Hoop en de Barmhartigheid voor. Men krijgt toegang tot de preekstoel door een dubbele trap waarvan de keurig uitgesneden leuningens versierd zijn met vijf medaillons: Christus en de Samaritaanse vrouw, het Laatste Avondmaal, de Goede Herder, Christus die de eerste plaats verleent aan St-Pieter, en, helemaal bovenaan: Christus die Zacheus oproept. Op de bas-reliëfs van de kuip zijn de Evangelisten afgebeeld. Op de vier hoeken engelen die de tijd, de dood, het gebed en de meditatie symboliseren.

Andere grotere engelen ondersteunen de kuip van de preekstoel. Het valt te noteren dat de trap onafhankelijk is van de kuip die gesloten wordt bij middel van een deur.

Door Mr. Kervyn de Volkaersbeke als “een sterk eikenhouten beeldhouwwerk, goed geconcipieerd en met talent verwerkt” beschreven, is deze preekstoel inderdaad merkwaardig door een eenvoudige elegantie en distinctie, alles tot in de details afgewerkt. Maar de historicus van de Gentse kerken heeft de maker niet gekend.

Wij hebben in de rekeningen van het begijnhof gevonden dat hij afkomstig is van de uitstekende beeldhouwer Jean-Baptiste Helderberg., die hem in 1731 maakte met de hulp van zijn zoon Lieven (1).

Ziehier in dit verband enkele niet gekende inlichtingen die het artikel zouden kunnen aanvullen dat de *Biographie nationale* wijdde aan deze beeldhouwer: in Antwerpen geboren ontving Jean-Baptiste Helderberg op 12 juli 1684 het poorterschap van Gent en werd in dit zelfde jaar toegelaten tot de Nering der schilders en beeldhouwers. Hij stierf op 83-jarige leeftijd en werd op 19 Juli 1734 begraven in de St-Baafskerk. *In templo secreto*. Hij had bij zijn eerste vrouw Petronilla van der Schaffelt, onder andere kinderen, een zoon Lieven genaamd die geboren werd op 11 Augustus 1686. Lieven kwam maar in de Nering in 1734.

Een gift van 16 ponden 13 schellingen 4 deniers groot voor de oprichting van de preekstoel van het begijnhof, was in 1731 gedaan door Juffrouw Jeanne-

Catharina van Alstein (2).

Cf. Kervyn de Volkaersbeke, *Eglises de Gand* - Archief van het O.LV.begijnhof - Stadsarchief.

(1) *1 july 1731*. Betaelt aan aan Heldererbergh voor een belt om den preekstoel, comt met quantitie tot 2 lb.-6-8. - *7 augustus 1731*. Betaelt aan Jan-Baptiste van Heldenberch ter rekening tot het maecten van den preekstoel, 33 lb.-6-8 gr., *22 nov. 1731*. Betaelt aan Livinus Heldererbergh op het accort van den preekstoel 8 lb.-6-8. - *12 januari 1732*. Betaelt aen J.B.Helderberch tot het maecten van preekstoel, voor het leste, tot 12-10-0. - *15 Januari 1732*. Betaelt voor het beelt te alen, 7 gr.

(2) *5 july 1731*. Ontfaen van jouff. Joanne Catherine van Alstein voor eene jonste tot het maecten van den preekstoel, 1b.16-13-4.

De afbeelding op de fiche leende zich niet tot publicatie.
